

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Statsministeriet
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

Dato: 7. november 2008

J.nr.: 415-0001

Indberetning vedr. Grønlands Landstings efterårssamling, fredag den 7. november 2008.

Forinden landstinget påbegyndte behandlingen af de ordinære dagsordenspunkter for dagens møde vedtog landstinget en indstilling fra landsstyreformand Hans Enoksen op at udpege Naja Petersen, Atassut som nyt landsstyremedlem for familie og sundhed. Jeg henviser i den forbindelse til min indberetning fra landstingets forhandlinger den 4. november, hvor Arkalo Abelsen, Atassut trak sig fra denne post.

Der forventes ikke ændringer i landsstyrets ressortfordeling i anledning af udpegningen af Naja Petersen som nyt landsstyremedlem. Oppositionen valgte at stemme imod udpegningen af et nyt landsstyremedlem med bemærkninger om, at man ikke havde noget særligt imod Naja Petersen; men at man mener at landsstyreformanden burde afvente landstingets 2. behandling af Landskassens regnskab for 2007 i næste uge, før der tages stilling til om der skal udpeges et nyt landsstyremedlem.

Naja Petersen er hidtil ganske ukendt i landspolitik, indtil hun den 4. november 2008 indtrådte som suppleant i partiet Atassut's landstingsgruppe. Hun er uddannet socialrådgiver, kommunalbestyrelsesmedlem i Aasiaat og medlem i overgangsudvalget i den kommende storkommune *Qaasuitsup Kommunua*. Naja Petersen er 40 år, gift og har tre børn.

Punkt 65:

Forslag til landstingsfinanslov for 2009.

(Landsstyremedlemmet for Finanser og Udenrigsanliggender)

(2. behandling)

Efter 1. behandlingen blev forslaget henvist til behandling i landstingets finansudvalg. Til 2. behandlingen forelå en meget omfattende betænkning fra finansudvalget.

Rigsombudsmanden i Grønland
Indaleeqqap Aqqutaa 3
Postboks 1030
3900 Nuuk

Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi
Telefon: (+299) 32 10 01
Telefax: (+299) 32 41 71
E-mail: riomgr@gl.stm.dk
www.rigsombudsmanden.gl

Finansudvalget betænkning indeholder 57 ændringsforslag fra landsstyret med virkning for Landskassens budgetterede DAU-resultat i 2009 og budgetoverslagsperioden samt 131 såkaldt tekniske ændringsforslag fra landsstyret. Den umiddelbare budgetvirkning af landsstyrets ændringsforslag har finansudvalget sammenfattet således:

	FFL 2009	BO 2010	BO 2011	BO 2012
DAU - Tekniske ændringsforslag	-22.350.000	281,5	325,0	313,3
DAU - Besparelses ændringsforslag	-136.058.000	-147,0	-142,8	-152,2
Samlet	-158.408.000	134,5	182,2	161,1
	<i>(Forbedring)</i>	<i>(Forværring)</i>	<i>(Forværring)</i>	<i>(Forværring)</i>

Resultatet vil herefter være et underskud i 2009 på 282.492.000 kr. I budgetoverslagsårene vil DAU-resultatet blive:

2010	228,4 mio. kr. (Et underskud)
2011	179,8 mio. kr. (Et underskud)
2012	304,9 mio. kr. (Et underskud)

Det bemærkes, at finansudvalget har udsat sin stillingtagen til en lang række af Landsstyrets ændringsforslag til landstingets 3. behandling af FFL 2009. Der kan derfor ikke sammenfattes en konsekvens for hjemmestyrets budgetter af finansudvalgets indstillinger til landsstyrets ændringsforslag.

Finansudvalget anfører i udvalgets bemærkninger til FFL 2009 bl.a., at finansloven for 2008 blev vedtaget med et underskud på 300,2 mio. kr. i 2008. Dette underskud blev opvejet af et forventet samlet overskud på 360,1 mio. kr. i budgetoverslagsårene.

FFL 2009 blev fremsat med et budgetteret underskud på 440,9 mio. kr. i 2009 og med et samlet underskud på 235,3 mio. kr. i budgetoverslagsårene. Dette er en meget markant forværring af de offentlige budgetter i løbet af blot et år.

En del af denne budgetforværring kan tilskrives Grønlands Hjemmestyres investeringer i Alcoa-projektet og en fremrykning af allerede planlagt kollegiebyggeri. Men herudover er der fra finansloven for 2008 til FFL 2009 sket en markant forøgelse af Grønlands Hjemmestyres samlede drifts- og tilskudsudgifter, som truer landskassens samlede økonomi.

Det betegnes som foruroligende, at landsstyret nu budgetterer med permanente driftsunderskud. Finansudvalget bemærker, at dette kun kan fortsætte i en kort årrække, indtil landskassens midler er opbrugt. Herefter må der enten optages lån til at dække Grønlands Hjemmestyrets driftsudgifter, eller alternativt må der foretages en hård økonomisk opbremsning. Såfremt denne udvikling skal undgås, er det nødvendigt, at der sker en øjeblikkelig og mærkbar opbremsning i væksten i Hjemmestyrets drifts- og tilskudsudgifter. Med de budgetterede underskud i det fremlagte finanslovsforslag vil landskassens frie likviditet være opbrugt eller tilnærmelsesvis opbrugt i 2012.

I finansudvalgets bemærkninger til Landskassens økonomi for det kommende år har udvalget sammenfattet at der er behov for en inflationsdæmpende finanspolitik, som tillige dæmper de mulige virkninger i Grønland af den aktuelle internationale finanskriser.

Endvidere påpeger finansudvalget et behov for ”en gennemtænkt struktur- og reformpolitik”, bl.a. med udgangspunkt i tidligere rapporter fra OECD, landsstyrets strukturpolitiske handlingsplan fra 2000 samt de seneste rapporter fra Statsministerens Rådgivende Udvalg vedrørende Grønlands økonomi. Endvidere påpeges et behov for at realisere effektiviseringer og billiggørelse i den offentlige sektor som følge af den såkaldte strukturreform, der bl.a. rummer en kommunesammenlægning samt store ændringer i byrde- og opgavefordelingen mellem hjemmestyret og de nye storkommuner.

Fra finansudvalgets gennemgang af de enkelte landsstyreområder kan det nævnes, at finansudvalget med henvisning til de meget anstrengte budgetter har foreslået, at en bevilling til 30 års jubilæumsaktiviteter for hjemmestyret samt særlige aktiviteter i forbindelse med fejring af den forventede nye selvstyrelov i 2009 udgår af finansloven. Endvidere har finansudvalget stillet en række kritiske spørgsmål til det hjemmestyreejede selskab Greenland Venture's virke. I relation til Statsministerens Rådgivende Udvalg vedrørende Grønlands økonomi (DRUG) anfører finansudvalget bl.a., at det i takt med opstarten af et Økonomisk Råd (DØR) bør overvejes, hvorledes samspillet mellem DØR og DRUG skal arrangeres. Finansudvalget anfører, at DRUG har eksisteret siden slutningen af 1980'erne, og finansudvalget finder, at det vil være meget uhensigtsmæssigt, såfremt den i udvalget oparbejdede viden, som omkostningsfrit stilles til rådighed for Grønlands Hjemmestyre, går tabt grundet oprettelsen af DØR. Udvalget opfordrer til, at der etableres et vidt samarbejde mellem de to institutioner.

Endelig kan det nævnes, at finansudvalgets betænkning indeholder en samlet pakke af ændringsforslag fra partiet Inuit Ataqatigiit (IA), som bl.a. indeholder en plan for rækkefølgen af overtagelser af sagsområder fra staten i henhold til bestemmelser herom i udkast til selvstyrelov. Herunder overtagelse af råstofområdet, køb af statens aktier i NunaOil A/S, fødevarer- og veterinærområdet, Arbejdstilsynet, Familieretten, udlændingeområdet samt ”det formelle omkring den internationale anerkendelse som folk”.

Finansudvalgets hele betænkning kan ses på hjemmestyrets hjemmeside på adressen: http://www.landstinget.gl/Landstingssamlinger/EM2008/Pkt_titler.aspx

I landsstyrets besvarelse anførte landsstyremedlemmet for finanser og udenrigsanliggender bl.a., at landsstyret konstaterer, at finansudvalget på nuværende tidspunkt ikke kan tilkendegive hverken tilslutning eller afstandtagen til FFL 2009.

Han gjorde opmærksom på, at finanskrisen gør det nødvendigt at finanspolitikken strammes betydeligt i Finansloven for 2009. Det er nødvendigt i forhold til bevarelse af hjemmestyrets kreditværdighed. En god kreditværdighed er helt central i de kommende år i bestræbelserne på at udvikle samfundet mod en mere selv bærende økonomi. Ligeledes er det nødvendigt at stramme finanspolitikken for at bremse den udvikling, hvor Hjemmestyrets udgifter stiger hurtigere end indtægterne.

Det er landsstyrets vurdering, at det ikke er hensigtsmæssigt at foretage en skatteforhøjelse eller lignende tiltag i den nuværende situation, da det vil medføre en yderligere forringelse af realindkomsten og en forværring af konkurrenceevnen.

Derfor har landsstyret fremlagt en samlet pakke med besparelser på omkring 145 mio. kr. årligt fra 2009 og frem. Besparelserne er fordelt med godt 70 mio. kr. for anlægsområdet og godt 75 mio. kr. for hjemmestyrets drift. Størrelsesordenen af de anførte besparelser er nødvendige for at opnå en langsigtet balance mellem udgifter og indtægter i finansloven. Det må erkendes, at man gennem de senere år har levet over evne i forhold til prioriteringen af de offentlige udgifter.

De væsentligste ændringsforslag fra landsstyret til 2. behandlingen kan opdeles i tre kategorier. De tre kategorier omfatter annulleringen af omdannelsen af Nukissiorfiit til et aktieselskab, nedsættelse af bevillingen til aluminiumsprojektet og den pakke med besparelser for anlægs- og driftsområdet, som han har nævnt.

Endvidere fremsættes der ændringsforslag omkring enkelte initiativer, som landsstyret ønsker at prioritere.

For aluminiumsprojektet foreslås den samlede bevilling nedsat med 291 mio. kr. i 2009, så der i alt er afsat 90 mio. kr. til projektet i 2009. I budgetoverslagsårene 2010-2012 foreslås bevillingen nedsat, så der er afsat godt 19 mio. kr. årligt til projektet i budgetoverslagsårene. Nedsættelsen af bevillingen til projektet sker efter aftale og i forståelse med Alcoa.

Energiforsyningsvirksomheden Nukissiorfiit planlægger at optage anlægslån i Landskassen for lidt over 1,2 mia. kr. i perioden 2009-2012. Hvis Nukissiorfiit ikke bliver omdannet i 2009 eller 2010, skal Landskassen optage lån i størrelsesordenen lidt over 500 mio. kr. i alt i årene 2011 og 2012 for at have likviditet til at klare den daglige drift af Hjemmestyret.

Han anførte videre, at Grønlands CO₂-udslip er væsentligt større end det, som Grønland har forpligtet sig til i henhold til Kyoto-protokollen. Siden 1990 er CO₂-udslippene blevet forøget med omkring 4 pct., selv om Grønland har forpligtet os til en reduktion med 8 pct.

Afsluttende bemærkede landsstyremedlemmet i sin besvarelse til udvalgets betænkning, at en revurdering af indtægtsskønnene medfører, at der fremsættes ændringsforslag, hvor de samlede indtægtsskøn nedsættes med ca. 48 mio. kr. i 2009.

Debatten af FFL 2009 samt udvalgets betænkning resulterede i en række afstemninger om en del af de fremsatte ændringsforslag. Herefter vil finansudvalget på ny behandle FFL 2009 på baggrund af vedtagne ændringsforslag og tilkendegivelser fra partierne, med henblik på udarbejdelse af en betænkning til landstingets 3. behandling af FFL 2009.

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller

Kopi pr. e-mail: Folketinget
Kongehuset, Kabinetssekretariatet
Samtlige ministerier
Rigsombudsmanden på Færøerne